

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om indexjustering för 2018 av folkpensionen och vissa andra förmåner samt till lagar om ändring av 2 § i lagen om folkpensionsindex och vissa andra lagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om indexjustering för 2018 av folkpensionen och vissa andra förmåner samt till lagar om ändring av 2 § i lagen om folkpensionsindex och vissa andra lagar (RP 123/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- åtgärdsmotion AM 28/2017 rd Outi Alanko-Kahiluoto gröna m.fl. Åtgärdsmotion om återtagning av frysningarna av och nedskärningarna i folkpensionsindex.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 47/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pekka Humalto, social- och hälsovårdsministeriet
- expert Henri Riuttala, Folkpensionsanstalten
- expert Tapio Räsänen, Folkpensionsanstalten
- forskarprofessor Pasi Moisio, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- utredningschef Jussi Tervola, Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- SOSTE Finlands social och hälsa rf.

PROPOSITIONEN OCH ÅTGÄRDSMOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en lag om indexjustering för 2018 av folkpensionen och vissa andra förmåner. Enligt lagen fryses folkpensionsindex med avvikelse från den permanenta lagstiftningen på 2017 års nivå.

Ändringen gäller folkpensioner, garantipension och andra sådana förmåner som justeras enligt folkpensionsindex eller som annars är bundna till folkpensionsbeloppet. Sådana andra förmåner är bland annat handikappförmåner och fronttillägg samt grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och barnförhöjning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringen gäller också till folkpensionsindex bundna bestämningsgrunder för förmåner samt belopp såsom den årliga självriskandelen för läkemedelsersättningar. Propositionen innehåller dessutom ett förslag till ändring av lagen om utkomststöd. Enligt förslaget säkerställer en höjning av utkomststödet grunddel att nivån på utkomststödet grunddel ökar i enlighet med den nivåförhöjning som föreskrivs i den permanenta lagstiftningen. Propositionen innehåller dessutom ett ändringsförslag som gäller veteranförmåner.

Den föreslagna ändringen av indexjusteringarna är avsedd att vara permanent och den kompenseras inte i samband med kommande justeringar av folkpensionsindex. Lagen om folkpensionsindex föreslås bli ändrad permanent så att den divisor som används vid uträkningen av folkpensionsindex ändras i överensstämmelse med den föreslagna ändringen. Genom de föreslagna ändringarna verkställs statsrådets plan för de offentliga finanserna för 2018—2021.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018. Ändringen av den divisor som används vid uträkningen av folkpensionsindex avses dock träda i kraft först den 1 januari 2019.

Åtgärdsmotionen

AM 28/2017 rd. I åtgärdsmotionen föreslås det att regeringen vidtar åtgärder för att återta frysingarna av och nedskärningarna i folkpensionsindex.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Indexfrysningen är en av de anpassningsåtgärder som sätts in för att balansera upp statsfinanserna och täppa till hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna. Propositionen bygger på statsrådets plan för de offentliga finanserna 2018—2021.

Enligt den permanenta lagstiftningen ska pensioner och andra förmåner bundna till folkpensionsindex höjas med 0,68 procent 2018 utifrån en preciserad kalkyl som gjordes under utskottsbehandlingen. Förslaget bedöms jämfört med höjningen enligt den permanenta lagstiftningen spara

Betänkande ShUB 16/2017 rd

in utgifter för pensioner och andra förmåner 2018 till ett sammanlagt belopp av 40 miljoner euro. Indexfrysningens nettoeffekt på de offentliga finanserna är dock större än så eftersom även beskattningen av pensionerna påverkas. De fulla beloppen av pensionsinkomstavdragen vid både den statliga och den kommunala beskattningen är knutna till folkpensionsbeloppet. Inkomstgränsen för när en pensionär måste betala inkomstskatt blir således lägre. Skatteinkomsterna beräknas därför stiga med drygt 30 miljoner euro. Indexfrysningen påverkar förmånernas storlek och de statsfinansiella besparingarna slutgiltigt, eftersom det frysta indexet kommer att ligga till grund för uträkningen av folkpensionsindex 2019.

Indexfrysningen gäller också grunddelen till utkomststödet. För de som har de allra minsta inkomsterna är det dock till fördel att regeringen föreslår att grunddelen ska höjas. I själva verket kommer grunddelen nu att höjas till fullt belopp också 2018, och det gör att effekten av indexfrysningen är mindre i de hushåll som har de minsta inkomsterna.

Regeringen har samtidigt lämnat separata propositioner för att lindra effekten av indexfrysningen i fråga om vissa förmåner. Garantipensionen och det lägsta vårdbidraget för pensionstagare föreslås bli höjda för att underlätta för pensionärer med små inkomster (RP 123/2017 rd). Dessutom föreslår regeringen att de lägsta dagpenningarna höjs på så sätt att nettobeloppet ligger minst på samma nivå som utkomststödet (RP 141/2017 rd). För att underlätta för ensamförsörjare föreslås också en höjning av ensamförsörjartillägget till barnbidraget (RP 163/2017 rd).

Enligt utredning får propositionen mycket måttliga konsekvenser för inkomstskillnaderna och låginkomstandelen. Grundlagsutskottets uppfattning är att den föreslagna indexfrysningen inte ens vid en samlad bedömning försämrar den grundläggande försörjning som tryggas i 19 § 2 mom. i grundlagen i så väsentlig grad att förslaget måste anses strida mot grundlagen. Grundlagsutskottet menar att regeringen dock bör se till att effekterna av ändringar som påverkar de grundläggande fri- och rättigheterna och andra planerade reformer sammantagna inte blir oskäliga.

Social- och hälsovårdsutskottet instämmer i grundlagsutskottets kommentar att regeringen bör sträva efter att lägga fram en samlad proposition om samtidiga reformer som gäller viss lagstiftning eller att så samlat som möjligt bedöma konsekvenserna av reformer som gäller samma grundläggande fri- och rättigheter. Då kan de sammantagna effekterna bedömas bättre.

Att folkpensionsindex inte ska tillämpas 2017–2019 kommer att leda till kumulerade konsekvenser för personer och hushåll som får flera olika förmåner. Utöver de ändringar som påverkar förmånsbeloppen har det betydelse att till exempel boendeutgifterna, läkemedelsersättningarna, klientavgifterna och beskattningen ändras. En del av de indexfrysningar som görs flera år i rad kommer värst att drabba de långvariga stödtagare vars inkomstnivå hotar att börja släpa efter och konsumtionsmöjligheter minska i förhållande till den övriga befolkningen och prisutvecklingen. I likhet med grundlagsutskottet ser social- och hälsovårdsutskottet det som uppenbart att statsrådet noga måste följa upp vilka konsekvenser indexfrysningen får.

Utskottet godkänner den föreslagna indexfrysningen men anser det vara problematiskt med avseende på ett sammanhållet socialt trygghetssystem om det orsaksbaserade grundskyddet hela tiden försämras i förhållande till utkomststödet, som är behovsprövat. Upprepade indexfrysningar av grundskyddet och bostadsbidraget gör att låginkomsttagarna blir mer beroende av utkomststöd

Betänkande ShUB 16/2017 rd

samtidigt som tyngdpunkten inom den sociala tryggheten på längre sikt förskjuts mot utkomststödet, som är avsett att vara tillfälligt och komma i sista hand. När det behovsprövade utkomststödet kompenserar för orsaksbaserat skydd blir bidragsfällorna lätt djupare och det uppstår hinder för att ta emot arbete. Systemet för tryggad grundläggande försörjning får inte utgöras av det skydd som kommer i sista hand, menar grundlagsutskottet och ser det som oroväckande att en del av förmånstagarna kommer att bli beroende av utkomststöd, som är avsett att vara en sista utväg.

Propositionen går närmare in på ett avgörande från kommittén för sociala rättigheter 2016, där det sägs att Finlands grundtrygghetsförmåner är otillräckliga och därmed strider mot artikel 13 i europeiska sociala stadgan. Grundlagsutskottet förhåller sig mycket allvarligt till de erinringar som lagts fram i övervakningen av den sociala stadgan och anser att statsrådet snabbt bör vidta de åtgärder som de ger anledning till. Social- och hälsovårdsutskottet ser det som positivt och nödvändigt att regeringen nu har inlett en totalreform av den sociala tryggheten. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid den sociala tryggheten för dem som har det sämst ställt.

DETALJMOTIVERING

2. Lag om ändring av 2 § i lagen om folkpensionsindex

Indexfrysningen avses inte bli kompenserad vid de följande justeringarna av folkpensionsindex. Därför föreslås en ändring i divisorn i 2 mom. med tanke på indexhöjningarna de kommande åren. Poängtalerna för levnadskostnadsindex för tredje kvartalet 2016 preciserades under tiden när ärendet behandlades i utskottet. På grund av förändringen ska divisorn vara 1,192, eftersom folkpensionsindexets poängtal blir 1 617 om man dividerar medeltalet av poängtalerna för levnadskostnadsindexet det tredje kvartalet 2016 med det tal som anges i momentet. Talet 1 617 stämmer överens med lagförslag 1.

3. Lag om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

Beloppet för utkomststödet grunddel i lagförslaget bör vara 458,10 euro. Då blir beloppet 491,21 nästa år, när det justeras med poängtalet 1 617 för folkpensionsindex enligt lagförslag 1. Det betyder att grunddelen stiger lika mycket som indexhöjningen enligt den permanenta lagstiftningen, alltså med ungefär 0,68 procent.

5. Lag om ändring av 3 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands

Det belopp som i lagförslaget uppges för fronttillägget bör utifrån det preciserade poängtalet ändras till 478,08 euro. Då stiger beloppet med cirka 0,68 procent, vilket motsvarar indexhöjningen.

Åtgärdsmotionen

Utskottet godkänner lagförslag 1 i den form regeringen föreslår. Följaktligen måste åtgärdsmotionen avslås.

Betänkande ShUB 16/2017 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 4 och 6 i proposition RP 123/2017 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 2, 3 och 5 i proposition RP 123/2017 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 28/2017 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om indexjustering för 2018 av folkpensionen och vissa andra förmåner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Trots bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001) är poängtalet för folkpensionsindex 1617 år 2018.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det någon annanstans i lag eller förordning hänvisas till lagen om folkpensionsindex, anses hänvisningarna i fråga om poängtalet för folkpensionsindex 2018 gälla denna lag.

2.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om folkpensionsindex

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om folkpensionsindex (456/2001) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1083/2016,
som följer:

2 §

Uträkning av folkpensionsindexet

Poängtalet för folkpensionsindexet uträknas så att medeltalet av levnadskostnadsindexets poängtal för månaderna i det föregående årets tredje kvartal divideras med talet 1,192. Både medeltalet och kvoten avrundas separat till närmaste hela tal.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 9 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1084/2016, som följer:

9 §

Grunddelens storlek

Utkomststödet grunddel per månad är

Betänkande ShUB 16/2017 rd

1) för ensamstående 458,10 euro,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 och 9 a § i lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om frontmannapension (119/1977) 9 § 1 mom. samt 9 a § 2—4 mom., sådana de lyder, 9 § 1 mom. i lag 727/2001 och 9 a § 2—4 mom. i lag 572/2007, som följer:

9 §

Till en person som har fått frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken betalas i fronttillägg 478,92 euro om året. Till en finsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension, betalas fronttillägg på grundval av lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988).

9 a §

Det extra fronttillägget är till fullt belopp 45 procent, dock minst 25 procent, av den del av folkpensionen som överstiger 937,44 euro om året. Om personen i fråga har inkomst som avses i 22 § i folkpensionslagen (568/2007) och i 8 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007), bortsett från förhöjning av arbetspension enligt 23 § 6 punkten i folkpensionslagen och en förmån eller förhöjning som avses i 10 § 1 och 4 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen, sjunker den ovan nämnda procentsatsen om 45 procent med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 58,36 euro upp till inkomstgränsen enligt 20 § i folkpensionslagen och därefter med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 144,38 euro. Vid fastställande av extra fronttillägg beaktas inkomsten på samma sätt som vid fastställande av folkpension

Om folkpensionen har skjutits upp eller tidigare lagts enligt 10 § i folkpensionslagen, höjs nämnda belopp på 937,44 euro med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigare läggingsprocenten.

Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utifrån en så stor del av folkpensionen som överstiger nämnda

Betänkande ShUB 16/2017 rd

belopp och som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folk-pensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 5,12 euro.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 728/2001, som följer:

3 §

Fronttillägget är 478,08 euro om året.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 9 a § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 697/2012, som följer:

Betänkande ShUB 16/2017 rd

9 a §

Veterantillägg

Till personer som får vårdbidrag med förhöjt eller högsta belopp enligt 9 § och extra front-tillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977) betalas vårdbidraget förhöjt med ett veteran-tillägg. Veterantillägget uppgår till 84,65 euro per månad.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 29.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 1/ sd, vänst

RESERVATION 1

Motivering

Regeringen vill göra avsteg från den permanenta lagstiftningen och föreslår en frysning av folkpensionsindex 2018 så att det stannar kvar på samma nivå som i år. Redan tidigare lät regeringen exceptionellt nog nivån för förmånerna sjunka efter att indextalet sjönk 2016. För innevarande år skar regeringen ner förmåner bundna till folkpensionsindex med 0,85 procent. Regeringen har dessutom upphävt barnbidragets indexkoppling och sänkt barnbidraget med 0,91 procent. Nu tänker alltså regeringen frysa index vid den sänkta nivån för innevarande år. Det betyder en nedskärning av de grundläggande förmånerna med cirka 0,9 procent. Ändringen av indexjusteringarna avses bli bestående och ska inte kompenseras i samband med kommande indexjusteringar av pensionerna. Förmånerna kommer alltså i fortsättningen att vara lägre än tidigare.

Grundskyddet är lågt i relation till både utkomststöd och minimibudget. Ett exempel är att inkomsterna hos en person som bor ensam på hyra och som bara får grundtrygghetsförmåner täcker så lite som 73—94 procent av konsumtionen enligt minimibudgeten, beroende på livssituation. Hushåll som försöker klara sig med primära förmåner tvingas allt oftare söka långvarigt utkomststöd på grund av de låga grundtrygghetsförmånerna men också till följd av de höga boendekostnaderna.

Enligt beräkningar gjorda av Institutet för hälsa och välfärd kommer indexfrysningen 2018 att minska förmånsutgifterna med 88 miljoner euro. Samtidigt kommer hushållens kalkylerade behov av utkomststöd att öka med ungefär 9 miljoner euro. Frysningarna och nedskärningarna av index under regeringsperioden (2017 och 2018) minskar sammanlagt förmånsutgifterna med 236 miljoner euro, men samtidigt stiger behovet av utkomststöd med 2,2 procent, alltså 23 miljoner euro. Regeringens upprepade indexfrysningar och nedskärningar kommer på längre sikt att leda till att tyngdpunkten inom den sociala tryggheten förskjuts mot utkomststödet, som är avsett att vara tillfälligt och komma i sista hand. Den här trenden stärks av att indexjusteringarna av de maximala boendeutgifterna i fråga om bostadsbidraget frystes 2015. Ett långvarigt beroende av behovsprövat utkomststöd som komplement till försörjningen minskar motivationen att arbeta och får människorna att fastna i en fattigdomsfälla, rentav i flera generationers tid.

Nedskärningarna gäller de minsta primära förmånerna. Propositionen innebär att allt fler personer över 65 år blir låginkomsttagare. Det beror på att garantipensionen och folkpensionen sjunker men också på att beskattningen av pensionerna skärps när pensionsinkomstavdraget sjunker. Indexnedskärningarna kumuleras dels genom de olika förmånerna, dels tidsmässigt. Det blir ofta så att de olika ändringarna drabbar samma personer och hushåll och i synnerhet dem som länge åtnjutit vissa förmåner. Dessutom kan effekterna kumuleras beroende på livssituationen. För den som får flera olika förmåner ger också en enskild nedskärning kumulativa effekter, eftersom en indexsänkning samtidigt drabbar flera av de förmåner som personen får. De sammantagna effekterna av nedskärningarna och frysningarna av index 2017 och 2018 är betydande på månadsnivå jämfört med höjningarna enligt indexlagen 2001. På lång sikt hotar inkomstnivån att börja släpa efter när indexnedskärningarna kumuleras, samtidigt som vissa befolkningsgrupper blir allt mer beroende av utkomststöd. De sakkunniga utskottet hört har gång på gång fäst uppmärksamheten

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 1/ sd, vänst

vid att nedskärningarna hopar sig hos vissa. Likaså har de påpekat bristen på konsekvensbedömningar.

Vi kan inte acceptera regeringens ständiga nedskärningar i grundtryggheten. De drabbar upprepat samma människor och driver in dem i fattigdom och i rollen som mottagare av utkomststöd. Vi föreslår att de förmåner som är knutna till folkpensionsindex indexjusteras enligt den permanenta lagstiftningen på så sätt att poängtalet för 2016 är detsamma som för 2015 (och alltså inte blir negativt), att index för 2017 inte skärs ner med 0,85 procent utan i stället höjs med 0,49 procent i enlighet med levnadskostnadsindex och att höjningen nästa år stämmer överens med index och därmed blir ungefär 0,93 procent. Uträknat så här blir poängtalet för 2018 då 1 660.

Förslag

Vi föreslår

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 enligt betänkandet, men 1 § med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**),*

att riksdagen forkastar lagförslag 2—6.

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 1

1 §

I enlighet med bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001) är poängtalet för folkpensionsindex 1 660 år 2018.

Helsingfors 29.11.2017

Tuula Haatainen sd
Kristiina Salonen sd
Anneli Kiljunen sd
Aino-Kaisa Pekonen vänst

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 2/ saf

RESERVATION 2

Motivering

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om indexjustering för 2018 av folkpensionen och vissa andra förmåner. Enligt lagen fryses folkpensionsindex med avvikelse från den permanenta lagstiftningen på 2017 års nivå. Den föreslagna lagen ska tillämpas på alla förmåner som är bundna till folkpensionsindex. Ändringen gäller folkpensioner, garantipension och andra förmåner som justeras enligt folkpensionsindex eller som i övrigt är bundna till folkpensionsbeloppet. Bland de övriga förmånerna märks handikappförmåner, fronttillägg, grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstödet och barnförhöjningen. Ändringen ska också gälla kriterierna för förmåner bundna till folkpensionsindex och vissa belopp, bland annat gränsen för den årliga självrisken vid läkemedelsersättningar.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd innebär propositionen att allt fler personer över 65 år blir låginkomsttagare. Det beror på att garantipensionen och folkpensionen sjunker men också på att beskattningen av pensionerna skärps när pensionsinkomstavdraget sjunker.

Lagförslagen är betydelsefulla med avseende på 19 § 2 mom. i grundlagen. Där sägs det att var och en genom lag ska garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. (GrUU 47/2017 rd — RP 123/2017 rd).

Vi Sannfinländare anser att lagförslagen ökar ojämlikheten i samhället. Ett exempel är fattigdomen bland pensionärer. Antalet pensionärer ökar hela tiden och det räcker inte med nominella höjningar av garantipensionen. De som får folkpension tvingas leva med mycket små inkomster.

Vi anser att propositionen innebär en sådan försämring av den grundläggande försörjningen som inte är acceptabel med hänsyn till lagstiftarens skyldigheter.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen,

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att inga väsentliga ingrepp görs i den grundläggande försörjningen.

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 2 /saf

Helsingfors 29.11.2017

Arja Juvonen saf

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 3 /gröna

RESERVATION 3

Motivering

Hösten 2016 föreslog regeringen att det stiftas en lag om indexjustering för 2017 av folkpensionen och vissa andra förmåner. Enligt den föreslagna lagen frystes folkpensionsindex med avvikelse från den permanenta lagstiftningen på 2016 års nivå. Dessutom sänktes folkpensionsindex med 0,85 procent i budgeten för 2017 på så sätt att det sjönk från 1 631 till 1 617 poäng. I budgeten för 2018 föreslår regeringen en fortsatt indexfrysning på 2016 års nivå, där index alltså redan är nedskuret.

Ändringen gäller i stor omfattning låginkomsttagarna i Finland. Frysningen av indexet ska gälla folkpensioner, garantipension och övriga förmåner som ses över enligt folkpensionsindex eller i övrigt är kopplade till folkpensionen. Bland de övriga förmånerna märks handikappförmåner, fronttillägg, grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstödet och barnförhöjningen. Ändringen ska också gälla kriterierna för förmåner bundna till folkpensionsindex och vissa belopp, bland annat gränsen för den årliga självrisken vid läkemedelsersättningar.

I statens räkenskaper drabbar indexnedskärningarna följande kategorier: statsandelar till kommunerna, barnbidrag, statsandelar enligt sjukförsäkringslagen (minimidagpenningar), statsandel enligt folkpensionslagen (boendeutgifter), statsandel enligt folkpensionslagen, statsandelar för alterneteringsersättning, statsandelar för vuxenutbildningsstöd, statsandelar för arbetsmarknadsstöd, statsandelar för grunddagpenning, statsandelar för inkomstrelaterad dagpenning, bostadsbidrag, fronttillägg, statsandel enligt folkpensionslagen (slopande av sänkningen av boendeutgifterna) och statsandelar för arbetsmarknadsstöd.

Nedskärningen med 0,85 procent av indexjusteringarna avsågs bli bestående och ska inte kompenseras i samband med kommande justeringar enligt folkpensionsindex. Det handlar således om en bestående försämring i låginkomsttagarnas vardag.

De gröna anser att regeringens indexnedskärningar och frysningar saknar hållbara grunder och inte bör accepteras. Vi anser att det varken är hållbart eller skäligt med indexbesparingar som drabbar särskilt barnfamiljer, arbetslösa, pensionärer, studerande, personer med funktionsnedsättning, värnpliktiga och sjuka finländare samtidigt som regeringen driver på ett konkurrenskraftsavtal med skattesänkningar som gynnar höginkomsttagarna och miljöförorenande verksamhet föreslås få många slags skattestöd. Åtgärderna försvagar låginkomsttagarnas köpkraft, vilket försvagar den inhemska efterfrågan och tillväxtutsikterna för inhemska företag.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen,

Betänkande ShUB 16/2017 rd
Reservation 3 /gröna

att riksdagen godkänner åtgärdsmotion AM 28/2017 rd.

Helsingfors 29.11.2017

Outi Alanko-Kahiluoto gröna